

For 79 år siden fik 2. verdenskrig sin afslutning for Danmark, da general Montgomery meddelte i radioen, at de tyske tropper havde overgivet sig, og derefter spillede man: "Kong Christian stod ved højen mast i røg og damp." Det er nu 79 år siden, at Danmark atter blev et frit land at leve i. Og det er det, vi markerer her i dag ved Donnerup sten.

Udover Danmarks befrielse markerer vi i dag, at det er 80 år siden, at en Lancaster blev skudt ned af en tysk natjager her i Dollerup Plantage.

I flyveren var der 7 besætningsfolk. 6 mænd fra Australien og 1 mand fra England. Den havde været en del af stor mission, hvor i alt 103 deltagende fly fløj fra England for at kaste landminer ud. Formålet var at forhindre tyske skibe at komme med forsyninger til fronten i Rusland.

Af de i alt 103 deltagende fly, vendte 9 aldrig tilbage, og én af disse fly faldt ned her i Donnerup Plantage for 80 år siden.

Det var i en tid hvor det officielle Danmark havde bøjet sig for at få fred i Danmark, for at undgå materielle tab og undgå tab af menneskeliv. Men ved at overgive sig, understøttede vi nazisterne. Mens overgreb mod andre mennesker fandt sted i Europa, valgte det officielle Danmark at tilpasse sig besættelsesmagten.

Men heldigvis valgte mange almindelige danskere at sige fra. De greb selv til våben eller sabotage i kampen mod nazisterne, og heldigvis var der også mange andre lande, der valgte at sige fra, og dermed tage kampen op mod nazisterne.

I flyet - der faldt ned her for 80 år siden - døde de 5 af 7 besætningsfolk i forbindelse med flystyrtet. 2 overlevede styrtet.

Den ene – navigatøren Suffren - fandt man ved otte-tiden om morgenen. På sin vandpose havde han skrevet på engelsk "**KL. 3.40 angrebet af jager, slynget ud af flyet. Brækket ryggen. Hils min familie – kl. 5.10 smerter ulidelige**". Suffren blev ført til sygehuset i Horsens, men han nåede ikke at blive opereret inden tyskerne hentede ham med store protester fra læger og sygeplejersker. Han døde efterfølgende den 16. februar 1945 på et tysk lazaret.

Den anden, der overlevede styrtet var agterskytten Hodge. Han landede med sin faldskærm ved en ejendom nord for Bjerregård, hvor han tog flugten over Gudenåen ved Åstedbro Kro og i nærheden ved Rask Skov var der en skolelærerinde, fru Emelie Henriksen, Boring skole, som forbandt hans sår og tilbød et måltid mad, hvorefter Hodge søgte videre. Han nåede dog kun til Uldum Kro, hvor sognefogeden ringede til det danske politi, der tilkaldte tyskerne. Hodge var i tysk fangenskab resten af krigen, men kom dog tilbage til sin familie i Australien efter krigen.

11 måneder efter styrtet fandt Jens Thomsen Hodges faldskærm, og ud af faldskærmen fik hele fodboldholdet i Aale nye snører til sine fodboldstøvler, og Jens's mor syede skjorter til ham og andre.

Den dag hvor flyet faldt ned, havde Aale Gymnastikforening gymnastikopvisning i Aale Forsamlingshus, og her gav man det løfte, at man efter krigen ville sætte et minde i skoven i Donnerup. Efter krigen gik de lokale i Aale i gang med at lede efter en passende sten. Sofus Hansen, der boede på Aale Bygade 21 vidste dog hvor den rigtige sten lå. Han havde aldrig set den, men havde i mange år pløjet over den. Det vidste sig at være en flot granitsten, som vi kan se i dag, og med meget hårdt arbejde uden rendegraver og kran, fik man lastet stenen op i en lastvogn ved at lægge rullestokke under stenen.

Mindestenen blev afsløret af Peer Skov Thulsen ved en ceremoni den 4. maj 1947.

Til afsløringen havde Lilly Hubschmann fra Hjortsvang skrevet følgende prolog:

”Nu favner et forår atter. De grønnende danske strande, tre år er henrundet, siden vi lytted’ i nætter lange til skud og til bombers bragen, til flyvemaskineres duren. Der er atter fred over lande – men mindet om dem, der led og faldt for os, for verden, for dig og mig, det lever og hvisker om hver af jer, der var rede, den gang der blev kaldt.

Gud signe den mor, der misted sin søn, Gud signe den hustru, der hulker i løn, Gud signe de dyre minder, men seklerne rinder. Tro I var mod pligternes krav, ved I villigt ville bære til det store offerbål, som skal slægtens livsglød nære. For al verdens ret og fred, Fald I her med ære.”

Jeg gentager lige en sætning fra prologen **”Tro I var mod pligternes krav, ved i villigt ville bære til det store offerbål.”** Ja, 6 af de 7 besætningsfolk rejste ca. 14.000 km for at kæmpe for fred i verden, og for at sætte det i perspektiv, så er der alene i omegnen af 1.260 kilometer fra den dansk tyske grænse til Ukraines grænse mod Polen.

Jeg gentager lige igen – de rejste 14.000 km for at kæmpe for fred, og betalte den højeste pris ved at miste deres liv her i Donnerup Plantage.

Som nævnt tidligere betalte det officielle Danmark med vores frihed for at få fred. Det må vi aldrig gøre igen. Friheden til at være os selv, til at tro og mene hvad man vil. Til at have et retssamfund, hvor alle er lige for loven, bør man aldrig tage for givet.

Da Ukraine blev angrebet i februar 2022, blev Ukraines præsident tilbudt hjælp for at komme ud af landet for at redde sit eget liv. Men han sagde nej til at redde sig selv. Han ville hellere redde sit land. Ukraine valgte at kæmpe for friheden og for freden. Ukraine kæmper stadig for deres egen frihed. For frihed er ikke gratis.

Danmark støtter heldigvis Ukraines kamp for deres egen frihed. Danmark er en af de største bidragsydere målt pr. indbygger. Det er kun på sin plads. Det skal vi være stolte af. Vi må ikke

lade vores allierede i stikken. Det var helt sikkert samme tankegang – der gjorde at de 7 besætningsfolk satte sig op i sin Lancaster for at tage kampen op mod Nazisterne i Europa.

I dag skal vi hylde og mindes de, som gjorde modstand mod nazisterne. Her ved mindestenen bliver vi husket på, hvor vigtigt det er at kæmpe for vores frihed. Og for fred. Lad os markere, at det i dag er 80 år siden, at syv soldater sagde fra over for Nazisterne seks af dem mistede deres liv.

Æret være deres minde.